

Kopia till

Region Västmanland

Yttrande - Regional utvecklingsstrategi – ett livskraftigt Västmanlands län

Generella synpunkter

Västerås stad välkomnar en regional utvecklingsstrategi som ligger i linje med FN:s hållbarhetsmål, Agenda 2030 och EU:s riktlinjer för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken angiven i Europa 2020-strateging. Strategin kan vara vägledande för regional samverkan men behöver även fungera som stöd och vägledning i storregional samverkan.

För att lösa samhällsutmaningar samarbetar kommuner idag i större regionala geografiska sammanhang, inte minst när det gäller utbildning, arbetsmarknad, transport och boende. De fyra Mälärstäderna, Strängnäs, Enköping, Eskilstuna och Västerås är ett exempel på ett samarbete där vi tillsammans tagit fram ett förslag till utvecklingsplan ”*Gemensam utvecklingsplan för Enköping, Eskilstuna, Strängnäs och Västerås*”. Ambitionen är att stärka livskvalitet och tillväxt i Västmanland och Mälardalsregionen. I detta har en gemensam avsiktsförklaring tagits fram och fyra fokusområden har definierats enligt följande: *Närhet, Kunskap och arbete, En Mälarnära destination och Livskvalitet*. För vart och ett av dessa har mål formulerats för vårt gemensamma arbete.

I förslag till regional utvecklingsstrategi saknas en analys av funktionella regionala samband såväl inom som över läns- och landsgränser samt till olika typer av landsbygder och tätorter. Strategin behöver stärkas för att ge stöd för strategiska infrastruktuursatsningar i vårt län, i stockholmsregionen och andra nationella sammanhang.

Det är bra att internationalisering lyfts i förslaget. Det är en förutsättning för att vi tillsammans ska få nödvändig kunskap och resurser att hitta nya lösningar tillsammans med andra aktörer. Däremot saknas kopplingen till EU:s budgetförslag till kommande programperiod, ”*En modern budget för ett EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum*”, vilket försvårar regionens och kommunernas samverkan med andra aktörer.

Även kopplingen till forskning och innovation saknas. Ska kommuner och regioner förbättra sina möjligheter att t.ex. delta i Horisont Europa – världens största innovations och forskningsprogram tillsammans med högskolan behövs en forsknings- och innovationsstrategi kopplat till vår smarta specialiseringsstrategi. En gemensam långsiktig forskningsstrategi skulle kunna innebära investeringar till vår region från EU i likhet med investeringar

2019-09-22

Dnr:

kring European Spallation Source i Malmö-Lund, grafen-forskningen i Göteborg eller Öresundsbron mellan Köpenhamn-Malmö. Detta skulle också förstärka samverkan med högskolan.

För att stärka Västmanlands konkurrenskraft anser Västerås stad att det i strategin bör finnas **mål som handlar om att stärka regionens innovations och förändringskraft**. Innovationsplattformar och andra förändringsarenor med lokal förankring kan med fördel utvecklas.

I syfte att utveckla en mer ändamålsenlig stödstruktur inom ramen för EU:s sammanhållningspolitik och regeringens regionalutvecklingspolitik kan innovationsplattformar ha en samskapande funktion mellan beslutsnivåer i relationerna mellan EU, regeringens departement, statliga myndigheter och kommuner.

Beskriver strategin de utmaningar den regionala utvecklingen i Västmanland står inför?

I nulägesanalysen tas mer generella trenden i samhällsutvecklingen upp men ger ingen tydlig bild av Västmanlands nuläge, styrkor och utmaningar. **En utmaning som helt saknas i dokumentet är näringslivets internationalisering** och det faktum att många av framförallt de största företagen har utländskt ägande vilket kan innebära en risk för flytt/nedläggning av verksamhet i Västmanland. **Mål som stärker beredskap att möta internationell arbetskraft t ex genom internationell samhällsservice inklusive skola bör formuleras.**

Visionen följer i stort EU:s strategi men behöver **stärkas i den omställning som samhället behöver göra för att nå Agenda 2030 målen**, inte minst klimatutmaningarna. Visionen skulle också vinna på om den kan **fånga regionens identitet**, det som är specifikt och värdefullt i Västmanland.

I förslag till strategi beskrivs de utmaningar som följer av en ökad men även en äldre befolkning. Västerås stad anser att det vore värdefullt att i avsnittet **även inkludera andra aspekter rörande ändrad befolkningssammansättning – t ex migration och nya familjeformer** - som båda växer i omfattning.

Kombinationen av en ändrad befolkningssammansättning, demografin och värderingsförändringar leder till framväxten av ett mer heterogent samhälle än vad vi historiskt har haft. Sverige och Västmanland präglas allt mer av mångfald, heterogenitet och förväntan av individuellt bemötande. Sammantaget påverkar detta regionens aktörer i deras verksamheter.

Strategin saknar genomgående perspektivet personer efter arbetsför ålder. Detta är problematiskt både utifrån det offentliga ansvar för till exempel vård men också kopplat till välmående och folkhälsa.

För att möta invånarnas behov av tjänster inom vård, skola och omsorg och invånarnas hälsa, känsla av trygghet och delaktighet behöver vi tillsammans utveckla och implementera nya kunskapsbaserade arbetssätt, säkra kvalitet och kostnadseffektivitet genom en ökad samverkan såväl intern i våra respektive organisationer och över huvudmannagränser.

2019-09-22

Dnr:

Ett särskilt fokus att utveckla strukturer metoder och arbetssätt för samhandling, forskning och innovation behövs.

Är de föreslagna målen och delmålen relevanta och bidrar målen till att regionen får ett tydligt fokus i arbetet framåt

I stort är de föreslagna målen och delmålen relevanta sett utifrån ett kommunalt perspektiv. Målen ligger dessutom i huvudsak inom ramen för det kommunala uppdraget och ansvaret och flera mål hänger väl samman med stadens egna målsättningar. Det är vidare positivt att det sociala området fått en tydligare del i förslag till regional utvecklingsstrategi. Strategin skulle dock tjäna på att tydligare identifiera de frågor som är viktiga att driva samordnat utifrån ett regionalt perspektiv.

Ett mål om att arbeta för att Mälardalens högskola får universitetsstatus behöver lyftas in.

Inom målområdet ”Ett välmående Västmanland” föreslår Västerås stad att delmålet ”öka andelen deltagare i fritidsaktiviteter” omformuleras till:

Öka andelen deltagare i kultur- och fritidsaktiviteter.

Västerås stad föreslår att avsnittet ”Kultur och fritid” på sidan 17 utvecklas med utgångspunkt tagen i den regionala kulturplanen 2019-2022.

Goda uppväxtvillkor, utveckling och utbildning är viktigt. Att gemensamt kraftsamla för att barn och unga ska känna tillit, framtidstro och tro på sin egna förmåga är viktigt. Inom detta område kan flera aktörer i regionen kraftsamla och bidra till en positiv utveckling.

Ett målområde som belyser barn och ungas uppväxtvillkor bör därför formuleras.

Inom målområdet ”Ett tillgängligt Västmanland” lyfter strategin fram utvecklingen av fossilfri infrastruktur, hamnarnas strategiska betydelse och utvecklingen av en levande landsbygd, vilket är bra. Västerås stad saknar dock formuleringar kring Västerås roll och funktion som regionstad och inte minst Västerås resecentrum som en framtida förstärkt regional nod för pendling mellan Västerås och Stockholm och andra orter i Mälardalen.

En regional utvecklingsstrategi bör omfatta en inriktning gällande infrastruktur för samtliga trafikslag eftersom person- och godstransporter på väg, järnväg, vatten och luft samtliga spelar en roll för regionen. Inriktningen bör omfatta såväl transporter inom regionen som kringliggande regioner och till andra delar av Sverige och världen.

I avsnittet ”Service och kvalitet” sidan 16, 3:e stycket, 4 meningens föreslår vi följande lydelse:

2019-09-22

Dnr:

”En väl fungerande, modern och trygg förskola och skola samt hälso- och sjukvård och en social omsorg samt kultur är en viktig förutsättning för ett fungerande samhälle och förbättrad hälsa”.

En sådan skrivning stöds av delmålet ”öka den geografiska spridningen av kulturverksamhet i länet” som anges i avsnitt 4.2.

Vidare förslås under avsnitt 4:2 att följande delmål ”*Öka tillgången till värdefulla natur- och kulturmiljöer*” omformuleras till:

Öka tillgången och tillgängligheten till värdefulla natur- och kulturmiljöer.

Avsnitt 4.3 ”Ett nyskapande och tillväxtdrivet Västmanland” har som delmål att öka den regionala förnyelseförmågan. Här saknas en tydligare beskrivning kring vad det innebär. Här skulle t ex innovation, nyföretagande, entreprenöriellt klimat, kunskapsintensivt näringsliv och branschbredd kunna fångas.

Kompetensförsörjningen under avsnitt 4:3 bör kunna fångas bättre med ett delmål förslagvis att **mäta ett minskat kompetensgap.**

Under underrubriken ”Rätt kompetens” förslår vi en förtydligande skrivning som bättre styr mot att regionen får en ökad tillgång till t ex behöriga lärare, kompletterande kompetenser samt stöd och samordning i utvecklingen av digitalisering i förskola och skola. ***Delmålen bör kompletteras med att även den brist på rätt kompetens som återfinns inom den offentliga sektorn ska motverkas.***

Under 4.3 ”Långsiktig hållbarhet” tas socialt företagande upp som ett sätt att samarbeta mellan sektorer. Socialt företagande är en möjlighet att berika och utveckla regionens näringsliv och kan eventuellt inrymmas inom målområdet ”öka den regionala ekonomiska förnyelseförmågan”. ***Västerås stad önskar en tydligare målformulering som visar på att sociala företag har blivit en etablerad företagsform år 2030.***

Är struktur, omfång och språk förståeligt och lättillgängligt?

Västerås stad saknar en förklarande skrivning kring varför en uppdelning är gjord mellan **delmål och prioriterade mål. Nuvarande uppdelning blir svårbegriplig.** En del mål har mer karaktären av att vara indikatorer. Även kopplingen mellan respektive områdes text och delmål bör förstärkas.

Strukturbilderna på sidan 18 kan med fördel göras större och även innefatta Stockholm – Oslo-stråket.